

EVALUERING

MEDVIND I ØSTERBYEN

Betydningen af de første syv års
samarbejde om 0-8-årige børn

INDHOLD

Dette magasin rummer erfaringer, læring og resultater fra MedVind i Østerbyen – et unikt langsigtet og bredt samarbejde i Østerbyen, en bydel i Esbjerg.

Samarbejdet startede i 2017 med indgåelse af en alliance, som har det fælles slutmål, at alle bydelens børn og unge finder vej gennem uddannelse og job. Her er en præsentation af erfaringer fra de første syv år af alliansens liv og samarbejdet, som løber til 2030 – mindst.

Magasinet her bygger på en ekstern evaluering af MedVind i Østerbyen med fokus på de 0-8-årige børn, udarbejdet af konsulenthuset M.B.C i foråret 2025.

MedVinds betydning for de 16-25-årige børn bliver evalueret i 2026. I 2027 evalueres betydningen for 6-16 årige i Østerbyen.

Evalueringerne indgår i M.B.C.'s samlede evaluering af MedVind i Østerbyen.

Første del giver overblik over Medvind i Østerbyen-samarbejdet omkring de 0-8-årige - hvad, hvordan, hvem og hvorfor – visionen bag.

Anden del er en opsummering af fund, som M.B.C. har gjort. Værdien for børns sprog og trivsel og de markante systemiske forandringer, som MedVind-alliancen har medført: Ændrede strukturer, relationer og transformation blandt centrale aktører til gavn for 0-8-årige børn i bydelen.

God fornøjelse!

1

4 Forord

6 Historien bag MedVind i Østerbyen

8 Investeringer, indsatser og delmål

9 Sådan er MedVind organiseret

10 Datakilder

2

14 Bedre trivsel og sprogudvikling

16 Systemiske forandringer og eksempler fra praksis

1 LANGSIGTET SAMARBEJDE GIVER BEDRE START PÅ LIVET

0-8-årige børn i MedVind-samarbejdet trives bedre og har en forbedret sproglig udvikling. Samtidig er der i dag et bedre samarbejde, mere lokal involvering og et mere fælles børnesyn i arbejdet med de mindste børn i Østerbyen.

Det viser en syvårs-evaluering fra M.B.C. af de resultater, som MedVind i Østerbyen har skabt til gavn for de 0-8-årige børn i Østerbyen. Evalueringen viser også, at samarbejdet har ført til mange indsigter og strukturelle forandringer, der understøtter Esbjerg Kommune og andre aktørers arbejde og samarbejde om, at alle børn får en god start på livet i en bydel med udfordringer.

Det er resultater, vi er meget glade for, og vi håber, at evalueringen – og den korte version af den, du her læser - kan være kilde til inspiration og ny viden. Dels for dig, der er en del af MedVind i Østerbyen. Dels for dig, der er forvaltningschef, politiker, fagprofessionel eller en del af en NGO på 0-8-års området i en kommune med byområder, hvor børn behøver lidt ekstra medvind for at finde vej gennem uddannelse og job.

I MedVind i Østerbyen høster vi værdifulde erfaringer med Collective Impact som tilgang. Evalueringen indikerer, at det er en velegnet tilgang til og ramme om at samskabe og forankre en indsats lokalt og gradvist sikre større sammenhæng i løsningerne på tværs af sektorer – her til gavn for børn og unge.

Det er også læring, at et koordinerende sekretariat er en helt central ryggrad i en indsats af denne type, og at indsatsen skal være endog meget langvarig. Forandring tager tid og kræver langsigtet forpligtelse og engagement.

At skabe bedre opvækst-betingelser for de mindste børn i en bydel som Østerbyen er en langt større opgave end et enkelt dagtilbud og en enkelt skole kan løfte, og det tager tid.

Det kræver arbejde med et fælles mål, hvor man nogle gange skal forlade egne dagsordner og ændre egen praksis. Det forudsætter tæt samarbejde i stærke relationer og en høj grad af tillid. Plus mod til at dele det svære – og et tilbagevendende fokus på datakvalitet.

Læs, bliv nysgerrig og spørg meget gerne ind til vores erfaringer.

Hilsen

Claus Julius & Tine Nørholm Larsen, MedVind i Østerbyen

Anders Kragh & Laura Juhl Madsen, M.B.C.

Inge Grønvold & Kathrine Geisler Madsen, Lauritzen Fonden

FRA MODVIND TIL MEDVIND PÅ 12 ÅR

COLLECTIVE IMPACT SOM RAMME I MED- VIND-ALLIANCEN

Collective Impact er en tilgang til gensidigt forpligtende samarbejde mellem mange forskellige aktører – både fra den private-, civile- og offentlige sektor.

Den blev udviklet i USA i 2011 og består af fem grundelementer, som i dag bliver brugt flere steder i verden og i Danmark til at arbejde med og løse komplekse problemer.

MedVind-samarbejdet bruger de fem grundelementer og har tilføjet et sjette:

1. En fælles agenda, som er målbar, og som alle aktivt arbejder sammen om at nå.
2. Fælles målemetoder, som alle parter bakker op om.
3. Gensidigt forstærkende aktiviteter, som bidrager til at nå det fælles mål, og som både bygger på nye og eksisterende aktiviteter.
4. Hyppig og åben kommunikation, som understøtter tillid og videndeling.
5. Et fælles sekretariat – Backbone – som sætter retningen for arbejdet mellem aktørerne, faciliterer processen og sikrer læring og evaluering gennem hele samarbejdet.
6. Brugerinddragelse og medbestemmelse til målgruppen – børn og unge i Østerbyen.

Det sjette element er udviklet af Socialt Udviklingscenter (SUS) gennem arbejde med Collective Impact i Danmark, så løsninger skabes med og ikke for målgruppen.

Det kan blæse i Esbjerg, og i bydelen Østerbyen er der mere end almindelig modvind: En del af bydelens børn og unge vokser op i modvind, når det gælder uddannelse og beskæftigelse.

Børn og unge her får generelt lavere karakterer i dansk og matematik i folkeskolen sammenlignet med gennemsnittet i Esbjerg Kommune. De har mere skolefravær. Færre har fritidsjob og fritidsaktiviteter. Der er også færre fra Østerbyen, som kommer i gang med en ungdomsuddannelse efter folkeskolen end blandt unge i kommunen generelt.

UDDANNELSE OG JOB TIL ALLE

Den store ulighed blev udgangspunktet for, at Esbjerg Kommune og Lauritzen Fonden besluttede at udvikle og drive et nyskabende samarbejde om bedre trivsel og livsbetingelser for børn og unge, der vokser op i Østerbyen.

Indsatsen blev oprindeligt struktureret omkring fire nøgleområder: sundhed, kultur og fritid, læring samt job/erhverv og blev døbt MedVind i Østerbyen. I dag sker MedVind-samarbejdet på tværs af områderne med det gode børne- og ungeliv som fælles omdrejningspunkt.

Den fælles vision er, at alle børn og unge i Østerbyen i 2030 finder vej gennem uddannelse og ind i beskæftigelse.

”

Det har stor betydning, at vi har haft mulighed for at følge effekterne over tid. Når man igangsætter noget som VLS, er det ikke altid, man ser resultater med det samme. Men den største betydning viser sig ofte først, når børnene starter i skole – kan vi dér se en reel forskel? Den slags kræver lange, seje træk, som Collective Impact tankegangen også lægger op til. Vi vidste, at det ville tage tid, men det turde vi kaste os ud i, fordi der var en stærk, gensidig respekt.

Diana Mose Olsen, formand for Børn & Skoleudvalget i Esbjerg Kommune

12 ÅRS PERSPEKTIV

Som led i alliancen mellem fond og kommune blev det fra start besluttet, at gøre samarbejdet langvarigt. 12 år – tre kommunale valgperioder. Med mulig forlængelse. Det tager tid at få vinden til at vende. Varig velfærdsudvikling i en udfordret bydel kræver nye samarbejdsformer og nytænkning, som kun langsomt bliver til ny praksis.

Alliancen har Collective Impact som tilgang. En ramme om at løse komplekse samfundsudfordringer i et struktureret samarbejde på tværs af sektorer og interesser – her mellem dagtilbud, skole, den kommunale forvaltning, civilsamfund, fritidsliv, erhvervsorganisationer, frivilligheds og fond.

VI LÆRER SAMMEN (VLS)

Et vigtigt element i MedVind-alliancens arbejde med 0-8 årige i Østerbyen er VLS. En evidensbaseret pædagogisk ramme, der kan bruges hele året i dagpleje, vuggestue og børnehave.

Dokumenteret effekt på børns udvikling i både dagpleje, vuggestue og børnehave, og indsatsen virker for alle børn uanset alder, køn, etnicitet og socioøkonomisk baggrund.

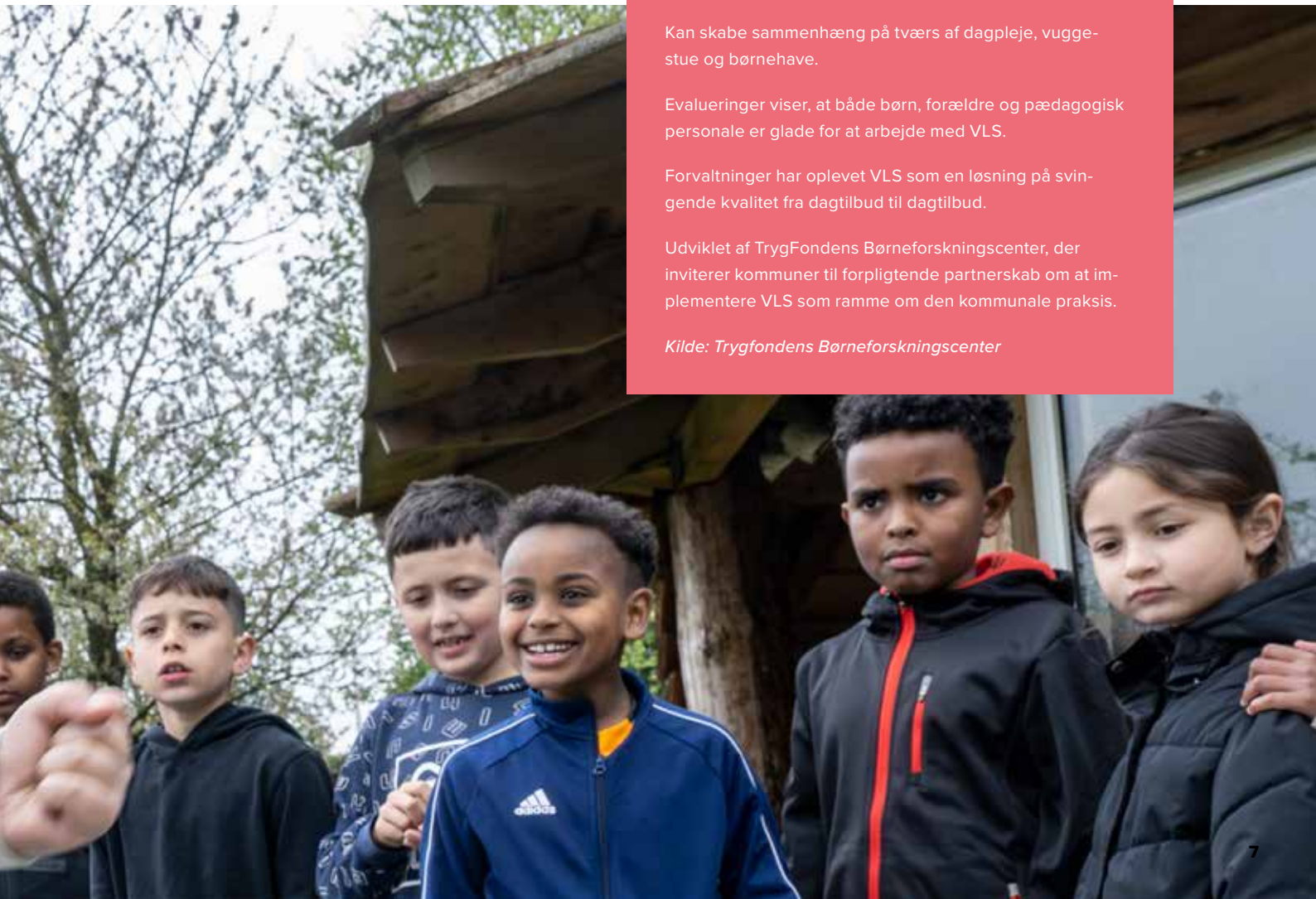
Kan skabe sammenhæng på tværs af dagpleje, vuggestue og børnehave.

Evalueringer viser, at både børn, forældre og pædagogisk personale er glade for at arbejde med VLS.

Forvaltninger har oplevet VLS som en løsning på svingende kvalitet fra dagtilbud til dagtilbud.

Udviklet af TrygFondens Børneforskningscenter, der inviterer kommuner til forpligtende partnerskab om at implementere VLS som ramme om den kommunale praksis.

Kilde: Trygfondens Børneforskningscenter

INVESTERINGER, INDSATSER OG DELMÅL

Et centralt element i MedVind har fra starten været MedVind-sekretariatet, Backbone. Backbone betyder ryggrad, og som navnet indikerer, fik sekretariatet en central rolle og har det stadig. MedVind-sekretariatet var til en start bemandet med to årsværk, som nu er udvidet til 3,4 årsværk. Fond og kommune deler udgiften til sekretariatet.

I forbindelse med en indledende projektfase afsatte Lauritzen Fonden en her-og-nu-pulje på lidt over en million kroner til MedVind-aktiviteter lokalt som led i en afdækning af behov og for at skabe synlige forandringer og muligheder.

En række prøvehandling blev sat i gang, og gradvist udviklede det sig til en større, systematisk og databaseret samarbejdsalliance med mange aktiviteter og store interventioner.

0-8-ÅRS OMRÅDET

På 0-8-årsområdet efterspurgte aktører blandt andet indsatser for børn med behov for støtte til sproglig udvikling. Det førte til en beslutning om at gøre Vi Lærer Sammen (VLS) til en ramme om samarbejdet.

VLS er en evidensbaseret pædagogisk ramme om kommunal praksis, udviklet af TrygFondens Børneforskningscenter til dagtilbud og med dokumenteret effekt på førskolebørns udvikling i dagtilbud.

VLS blev introduceret i de to dagtilbud, som indgår i MedVind-alliancen. Esbjerg Kommune og MedVind er i samarbejde med Trygfondens Børneforskningscenter også i gang med at teste og videreudvikle VLS til brug i førskolen og indskolingen.

VLS følger derfor børn i de to MedVind-dagtilbud ind i indskolingen, og dagtilbud og skole har sammen ansat tværgående medarbejdere, som blandt andet understøtter arbejdet med VLS.

Lauritzen Fonden købte i 2019 Platformen - et kultur- og fællesskabshus i Østerbyen, hvor MedVind-sekretariatet, Backbone, har kontor. Fonden betaler driften af Platformen.

PROGRESSIONSMÅL

I 2021 indførte MedVind en række konkrete mål for progression. Dels for at sætte yderligere retning på samarbejdet. Dels for at understøtte aktørerne i at arbejde databaseret. For de 0-8-årige blev det besluttet at opsætte en række delmål for, hvordan samarbejdet skal gavne trivsel og sprogudvikling.

Progressionsmålene kobler sig til forandrings teorier, som sætter retning for arbejdet i MedVind i Østerbyen.

2017

Esbjerg Kommune og Lauritzen Fonden indgik en alliance med det fælles slutmål, at alle børn og unge i Østerbyen finder vej gennem uddannelse og ind i beskæftigelse i 2030.

2019

Lauritzen Fonden købte Platformen - et kultur- og fællesskabshus i Østerbyen, hvor MedVind-sekretariatet, Backbone, har kontor.

2021

Der opsættes mål for progression. For de 0-8-årige opstilles delmål for, hvordan samarbejdet skal gavne trivsel og sprogudvikling.

2021

Vi Lærer Sammen (VLS) blev en ramme om samarbejdet på 0-8-årsområdet.

2023

VLS blev en del af indskolingen i Østerbyen.

Sådan er Med-Vind i Østerbyen organiseret

MedVind i Østbyen er et samarbejde mellem Lauritzen Fonden, Esbjerg Kommune og en bred kreds af aktører på tværs af den offentlige, private og den civile sektor.

Samarbejdet har en partnergruppe, en styregruppe og et sekretariat.

Partnergruppen er øverste beslutningsorgan med ansvar for strategi, budget og overordnet retning. Gruppen består af politikere og direktører fra Esbjerg Kommune og Lauritzen Fonden.

Styregruppen varetager koordinering og mobilisering. Her sidder repræsentanter fra de forskellige sektorer, herunder leder af

frivillighuset, direktør for byens erhvervsorganisation, projektchef i helhedsplanen, ledere fra ungdomsuddannelser og leder fra foreningsarenaen.

MedVinds sekretariat, Backbone, har en central rolle, som driver og understøtter det daglige samarbejde for at sikre, at der sker fremskridt på tværs af de forskellige indsats-spør og har dialogen og samarbejdet med lokale aktører. Medarbejderne er ansat i Esbjerg Kommune og har todelt ledelse: kommunen og fonden. Det sikrer kort vej til forvaltning, det politiske system og Lauritzen Fonden.

En bred kreds af aktører fra den offentlige, private og frivillige sektor, herunder nationale NGO'er, lokale foreninger, dagtilbud og folkeskole, kommunale forvaltninger, kulturinstitutioner mm. De samarbejder på kryds og tværs om at drive indsatser, udviklet i MedVind i Østerbyen.

AT VÆRE BARN OG UNG I ØSTERBYEN I 2016

- 41 procent i indskolingen følte sig ensomme
- 45 procent gik ikke til sport/motion mod ca. 23 procent af resten af Esbjerg
- 13 procent havde et fritidsjob mod godt 40 procent på andre skole i Esbjerg
- Gennemsnitskarakter på 5,4 i både dansk og matematik
- 13 procent havde 02 eller derunder i dansk og matematik. For Esbjerg er gennemsnittet 7 procent
- 65 procent var påbegyndt en ungdomsuddannelse 1,5 år efter folkeskolen. Gennemsnittet i Esbjerg ligger på 89 procent
- 28 procent af forældrene var på offentlig forsørgelse mod 16 procent på landsplan og i Esbjerg
- 19 procent havde en sag i familieafdelingen. 10 procent i kommunen som helhed.

Kilde: Esbjerg Kommune

”

Som fond medvirker vi i dette unikt tætte samarbejde med Esbjerg Kommune, fordi vi tror på, at vi gennem et langt, sejt træk kan øge den sociale mobilitet for bydelens børn og unge.

Jens Ditlev Lauritzen, formand for Lauritzen Fondens bestyrelse

DATA-KILDER

Progressionsmål for 0-8-årige i Østerbyen

1: BEDRE TRIVSEL OG SPROG

MedVind har ambition om at øge andelen af børn i trivsel i Østerbyens dagtilbud.

Langt færre børn var i 2022 i trivsel i Østerbyens dagtilbud (41 procent) sammenlignet med Esbjerg Kommune generelt (74 procent). Målet i MedVind er, at 58 procent af børnene trives i 2026 og 75 procent i 2030.

Øget trivsel som mål taler ind i visionen for MedVind-alliancen, da et barns trivsel de første leveår er afgørende for udvikling og muligheder senere i livet.

2: SPROGINDSATS

MedVind har ambition om, at en større andel børn i Østerbyen har så gode sprogkompetencer, at de ikke behøver sprogindsats ud over den, alle børn får.

DENNE EVALUERING BYGGER PÅ DATA OM 0-8-ÅRIGE BØRN I ØSTERBYEN.

Der indgår data fra fire af Østerbyens dagtilbud samt indskolingen på en skole i bydelen. To af de fire dagtilbud har været en del af MedVind-alliancen siden start og var først til at implementere flere af de indsatser, der undersøges i evalueringen. De to øvrige dagtilbud er sammenligningsgrundlag for evalueringens konklusioner.

Evalueringen gør status på, hvordan det går med de opsatte progressionsmål for de 0-8-årige.

Evalueringen bygger på baggrundsdata om børnenes forældre i samtlige fire dagtilbud. Dermed har det været muligt at evaluere på MedVinds betydning for børnene i de to involverede dagtilbud og sammenholde med data fra to dagtilbud, der ikke har været del af MedVind, og som har børn med sammenlignelig socioøkonomisk baggrund og herkomst.

KVALITATIVE INTERVIEWS

Evalueringen bygger også på et omfattende kvalitativt datagrundlag, som er genereret gennem observationer og interviews med udvalgte aktører i Østerbyen. Disse data anvendes til at evaluere de systemiske forandringer, som MedVind i Østerbyen har været med til at skabe på 0-8-årsområdet.

Sprogkompetencer er afgørende for et barns personlige, sociale og faglige udvikling.

85 procent af børn i dagtilbud udvikler sprogkompetencer med en generel sprogindsats, mens det i Østerbyen kun var 56 procent af børnene, for hvem en generel sprogindsats var tilstrækkelig sprogindsats.

Målet i MedVind er, at 65 procent i de deltagende dagtilbud udvikler deres sprogkompetencer uden at behøve mere end den generelle sprogindsats.

Derfor sprogvurderes alle børn i de to dagtilbud i Østerbyen en gang årligt. Da dagtilbudsloven kræver sprogvurdering ved formodning om, at et barn kunne have behov for sprogstimulering, var det et tilvalg at sprogvurdere alle børn.

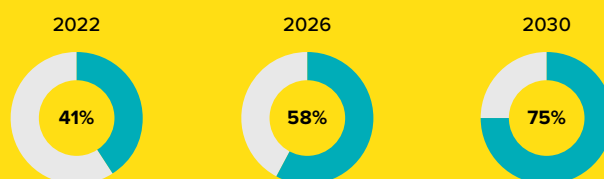
3. SPROGPRØVE

Det er en ambition i Medvind-alliancen, at alle børn i 0. klasse på den skole i Østerbyen, som indgår i MedVind-samarbejdet, på sigt består deres sprogp prøve i første forsøg.

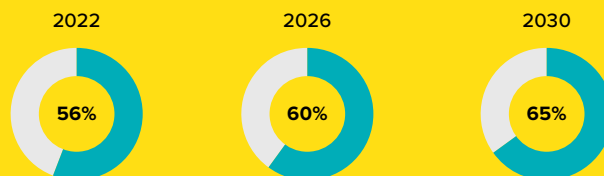
Skolen har pligt til at gennemføre sprogp prøve for alle børn, inden de kommer i 1. klasse, fordi skoledistriktet er et udsat boligområde. Bestået sprogp prøve i 0. klasse er en forudsætning for, at barnet kan starte i 1. klasse.

MedVind har sat som foreløbigt mål, at 88 procent af eleverne på skolen i både 2026 og i 2030 består sprogp prøven i første forsøg.

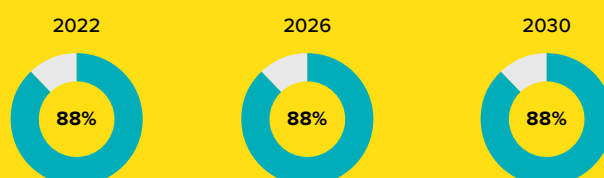
TRIVSEL – PROGRESSIONSMÅL

SPROGINDSATS – PROGRESSIONSMÅL

SPROGP PARATHED – PROGRESSIONSMÅL

2

”

**Data indikerer, at bedre
trivsel skyldes aktiviteterne
i MedVind i Østerbyen.**

MedVinds betydning for 0-8-åriges trivsel og sprogudvikling

Der er sket en klar og positiv udvikling på alle MedVinds mål for progression blandt de 0-8-årige børn i Østerbyen: trivsel i dagtilbud, sproglig udvikling og resultater af den obligatoriske sprogrøve i 0. klasse.

Målet for trivsel er indfriet, idet andelen af børn i trivsel i de MedVind-omfattede dagtilbud er steget fra 41 procent i 2020 til 58 procent i 2024 - en procentvis stigning på 41 procent på fire år.

Udviklingen markerer et skift fra et trivselsbillede præget af bekymring og øget opmærksomhed til en overvægt af børn i trivsel. Data indikerer, at den bedre trivsel skyldes aktiviteterne i regi af MedVind i Østerbyen.

For børnenes sprogudvikling ses en tilsvarende fremgang.

En del af den positive sproglige udvikling kan skyldes andre samtidige tiltag eller strukturelle ændringer, men både medarbejdere, ledere og øvrige nøgleaktører vurderer, at samarbejder i MedVind-alliancen har bidraget væsentligt til at løfte både børnenes trivsel og sproglige forudsætninger. Der er skabt en helhedsorienteret tilgang til sprogudvikling, bygget på et styrket samarbejde på tværs af arenaer.

BUD PÅ ØGET TRIVSEL

Andelen af børn med trivsel, som udløser øget opmærksomhed og bekymring, er fortsat højere end i Esbjerg Kommune som helhed, men det er lykkedes at øge trivslen markant og hurtigere end det opsatte mål i MedVind-alliancen.

POSITIV UDVIKLING

Østerbyens data bygger på et mindre antal børn end kommunens samlede data, men ifølge M.B.C. "vidner udviklingen om en positiv bevægelse mod øget trivsel blandt børn i Østerbyen."

Samme forbedring af trivslen er ikke sket i de sammenlignelige dagtilbud i Østerbyen, som ikke har været del af MedVind. M.B.C. skriver, at "det styrker og understøtter hypotesen om, at aktiviteterne i MedVind har haft en reel og positiv effekt på børns trivsel i de involverede dagtilbud."

FLERE ÅRSAGER

M.B.C. peger på, at de involverede dagtilbud – i modsætning til de øvrige dagtilbud - har implementeret flere nye indsatser som del af MedVind-alliancen. Herunder:

- Styrket samarbejde med civilsamfund og skole
- Nye fagprofessionelle relationer
- Fælles faglige metoder på tværs af arenaer, herunder især samarbejde om VLS.

Mere om VLS på side 22.

BUD PÅ BEDRE SPROGUDVIKLING

Et markant større antal børn i Østerbyen behøver ikke længere sprogindsats ud over den generelle sprogindsats, som alle børn får. Fra 2018 til 2024 steg andelen af børn med så godt talesprog, at de ikke havde behov for særlige indsatser med 31 procent.

Andelen af børn med tilstrækkelige før-skriftlige færdigheder til at undvære særlig indsats steg i samme tidsrum med 43 procent.

GENEREL POSITIV UDVIKLING

Det "vidner om en markant positiv udvikling og løft af børnenes sproglige udvikling", skriver M.B.C., som ikke vil udelukke, at aktiviteterne i MedVind har haft en positiv effekt på sprogudviklingen.

En del af den målbare fremgang kan dog også skyldes andre samtidige tiltag eller strukturelle ændringer. Data gør det svært at sammenligne med kommunen som helhed, og der er sket en tilsvarende positiv udvikling i talesproglige og før-skriftlige færdigheder blandt børn i dagtilbud i Østerbyen, som ikke er del af MedVind.

HELHEDSTILGANG TIL SPROGUDVIKLING

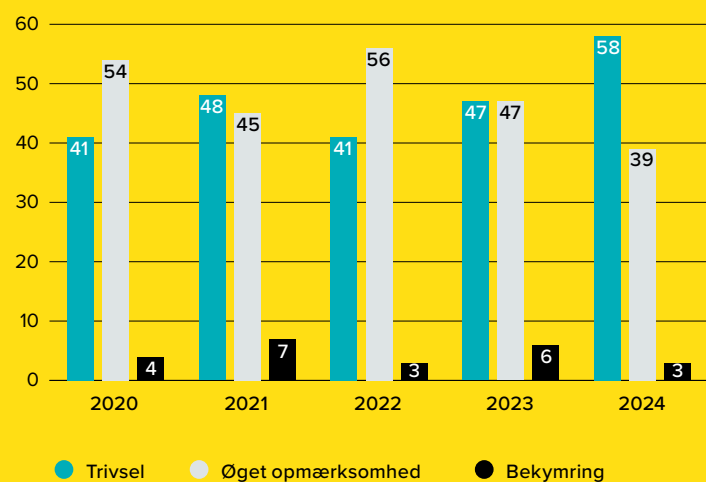
Det er en tydelig og gennemgående oplevelse blandt alle typer aktører, at børnenes sproglige niveau generelt er styrket. VLS er blevet en genkendelig ramme for børnene og en helhedsorienteret tilgang til sprogudvikling for de 0-8-årige børn, som bygger på et styrket samarbejde på tværs af arenaer.

Det er også aktørernes klare oplevelse, at det tværgående fokus har skabt et fælles fagligt afsæt, som gør sprogindsatserne mere målrettede og sammenhængende i børnenes hverdag," skriver M.B.C.

TRIVSEL – RESULTAT TIL NU

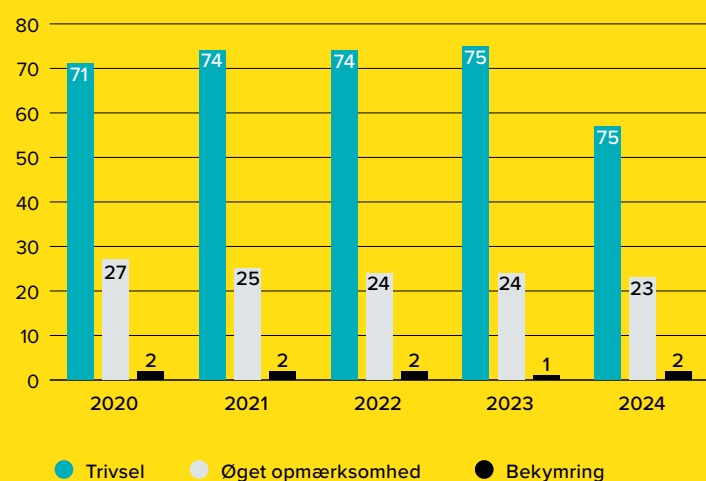
Trivsel blandt børn i Østerbyen

Bøndergårdsvej og Tinghøjen, procent

Trivsel blandt børn i hele Esbjerg Kommune

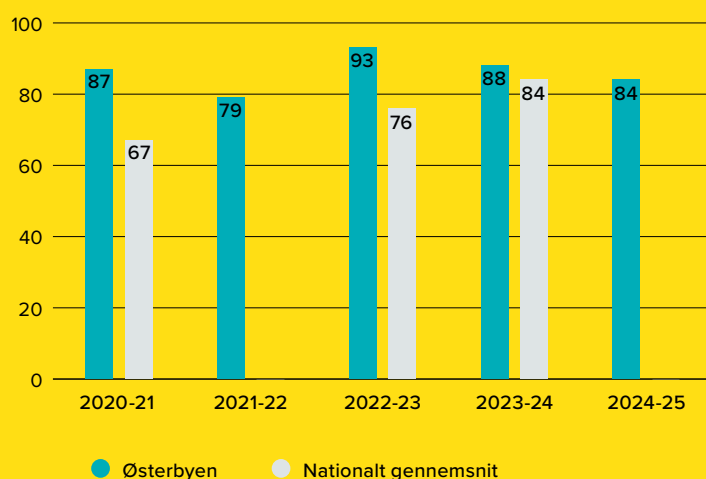
Procent

SPROGPARTHED – RESULTAT TIL NU

Andel af elever i 0. klasse, der vurderes sprogpåvirkede

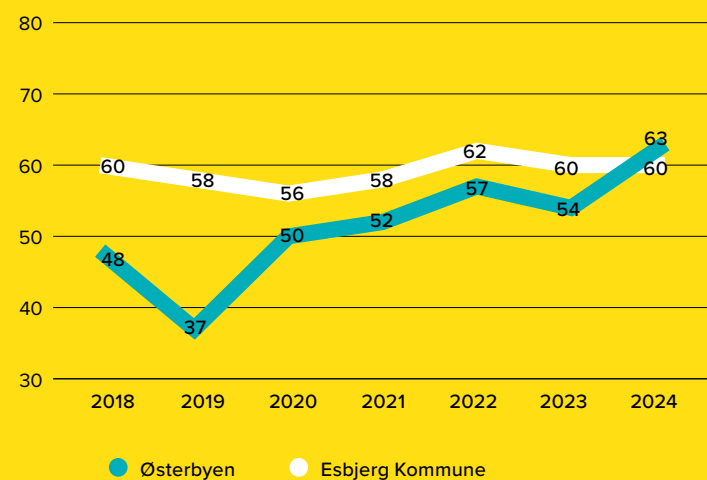
efter første forsøg, procent

SPROGINDSATS – RESULTAT TIL NU

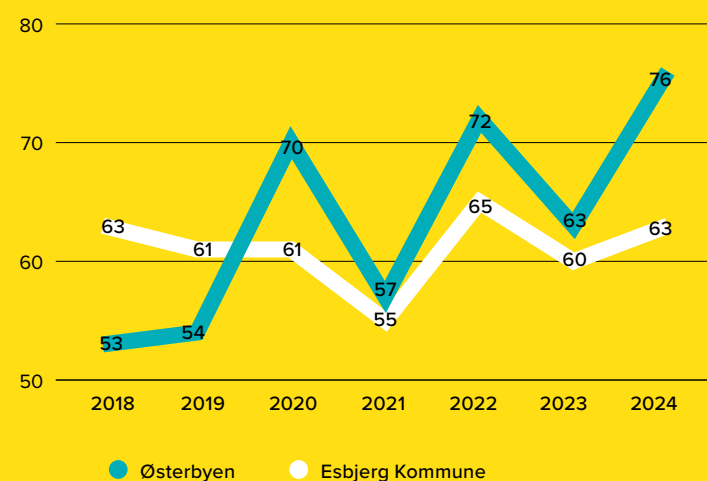
Talesproglige færdigheder

Generel indsats, procent

Førskriftlige færdigheder

Procent

”

Man kan godt være en stor kommune, hvor man arbejder i vidt forskellige retninger – men fonden har formået at samle forskellige kommunale aktører om et fælles mål. Det har ført til et mere evidensbaseret arbejde, hvor medarbejderne er med i udviklingen.

Diana Mose Olsen, formand for Børn & Skoleudvalget i Esbjerg Kommune

MEDVIND SKABER SYSTEMISKE FORANDRINGER

MedVind i Østerbyen har medført en lang række systemiske forandringer i Østerbyen og Esbjerg Kommune til gavn for arbejdet med 0-8-årige, vurderer M.B.C. Evalueringen rummer en lang række eksempler på, at strukturer og relationer blandt aktørerne omkring børnene er blevet styrket. Det administrative styringsrum er vendt lidt på hovedet, et forandringsrum i dagtilbud får ting til at ske, og der er et mere fælles børnesyn og formål blandt aktørerne.

A photograph of three young children of African descent looking intently at a piece of paper. They are outdoors, under a green safety net. The child on the left is wearing an orange vest, the middle child is wearing a dark jacket, and the child on the right is wearing a dark puffer jacket. A hand is visible at the bottom left, pointing at a large letter 'Q' on the paper.

VIGTIGE FORANDRINGER AF STRUKTUR, RELATIONER OG BØRNESYN

1. Forandringsvilje får ting til at ske
2. Bedre samarbejde og sammenhæng mellem tilbud
3. Administrativ styring vendt på hovedet
4. Styrket arbejdsfællesskab
5. MedVind-sekretariat som vigtig ingrediens
6. Platformen, et fysisk mødested i bydelen
7. Fælles retning og børnesyn
8. Mere datadrevet praksis – en vedvarende proces
9. Bedre inddragelse af børn og især forældre

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER

Samarbejdet mellem skole og dagtilbud og tilgængelighed af data er punkter, som M.B.C. fremhæver som udfordrende for samarbejdet i MedVind-alliancen.

Læs mere om hvordan på de kommende sider.

1. Åbenhed for forandring får ting til at ske

Centrale aktører på 0-8-års-området oplever en generel parathed over for forandringer både blandt medarbejdere og frivillige i mødet med de 0-8-årige. Der er stor lyst til at afprøve de nye løsninger, som MedVind-alliancen skaber.

”Ledelsen i dagtilbuddene i MedVind er i høj grad karakteriseret ved en stærk forandringsledelse, som smitter af på det pædagogiske personale”, skriver M.B.C.

Det understøtter udbredelse af gode erfaringer – eksempelvis med VLS, som flere dagtilbud uden for MedVind efterfølgende har udvist interesse for, herunder to øvrige dagtilbud i Østerbyen, som i dag også delvist har implementeret VLS.

Forandringsviljen ses også i forhold til at invitere civilsamfundet ind i dagtilbud.

EKSEMPEL: FORANDRINGSPARAT DAGTILBUD OG NYE ARBEJDSFÆLLESSKABER

’2 timer om ugen’ er en frivillig sprogklub i flere kommuner, herunder Esbjerg Kommune. Det er et tilbud til flersprogede børn i alderen 3-8 år med fokus på at styrke sproglige, kulturelle og sociale kompetencer. Typisk uden for dagtilbuds åbningstid, hvor mange børn er trætte.

En medarbejder i ’2 timer om ugen’ i MedVind-alliancen foreslog at integrere sprogklubben i dagtilbuddets hverdag. Det blev besluttet og opleves i dag som en indsats, der både engagerer børnene og personalet.

Samtidig er det et eksempel på, at MedVind-samarbejdet bidrager til et fleksibelt arbejdsfællesskab mellem aktører fra kommune og civilsamfund om 0-8-årige i Østerbyen.

Den medarbejder, som driver sprogklubben, fortæller, at hun gennem MedVind har fået styrket sit netværk i Esbjerg Kommune, og at hun nu nemmere kan hjælpe småbørnsfamilier videre til en relevant medarbejder i kommunen.

Via MedVind-alliancen har hun også fået styrket samarbejdet med dagtilbuddene og har fået en personlig relation til ledelsen i de to dagtilbud i MedVind.

”

Vi var nok aldrig gået videre med VLS i indskolingen, hvis ikke det var for Esbjerg

Dorthe Bleses, professor i TrygFondens Børneforskningscenter

2. Større sammenhæng mellem tilbud

MedVind har bidraget til at skabe større sammenhæng mellem de forskellige aktiviteter og indsatser for de 0-8-årige og deres familier i Østerbyen. Både mellem dagtilbud og indskoling og mellem dagtilbud og civilsamfunds- og fritidstilbud. De 0-8-årige i Østerbyen møder i højere grad kendte personer og koordinerede aktiviteter og tilgange i de forskellige tilbud.

SPROGARBEJDE PÅ TVÆRS

Medarbejdere fra de to dagtilbud og frivillige fra fritidstilbud oplever et større kendskab til hinanden, og at det har ført til tættere samarbejde og koordination - eksempelvis om VLS og '2 timer om ugen'. Konsekvensen er, at børnenes sproglige udvikling stimuleres gennem samtaler om samme temaer både i dagtilbud, skole og fritid.

ESBJERG GIK FORAN

MedVind har også været afgørende for, at VLS er taget i brug i indskolingen på skolen i Østerbyen. VLS blev oprindeligt udviklet til dagtilbud af TrygFondens Børneforskningscenter, og professor i forskningscenteret, Dorthe Bleses, fortæller, at centeret ikke ville være begyndt at udrulle VLS i indskolingen, hvis ikke MedVind var gået foran:

"Vi var nok aldrig gået videre med VLS i indskolingen, hvis ikke det var for Esbjerg," siger Dorthe Bleses.

Læs mere om VLS på side 22.

EKSEMPEL: FRILUFTS-FORLØB FORENER SKOLE, DAGTILBUD OG BYDELSPROJEKT

Friluftsforløb er en indsats for børn i dagtilbud, førskole og indskoling. Forløbet foregår udendørs og via naturoplevelser og praktiske aktiviteter styrkes børns sprog, relationer og trivsel.

Forløbet bliver afholdt af Anders Janken, medarbejder i 3i1, en boligsocial helhedsplan i Østerbyen i samarbejde med skolen og MedVind-sekretariatet.

Forløbet foregår, mens børnene er i dagtilbud eller skole, og lærere fra skolen deltager. En lærer siger om samarbejdet om Friluftsforløbet:

"Man kan altid skrive til Anders. Og det fungerer godt. Det var noget helt nyt, det der med, at man pludselig skulle samarbejde med nogen, men det fungerer godt."

Anders Janken møder også børnene ved den årlige Eid-Festival, i Småbørnsklubben eller til fodboldskole. På den måde er han en gennemgående person i flere af de 0-8-åriges liv.

Indsatsen rummer et tydeligt positivt børnesyn med fokus på at se børns ressourcer frem for udfordringer. Det kommer bl.a. til udtryk i lærernes refleksioner over, hvordan bestemte børn pludselig blomstrer i nye rammer.

Indflydelse på politiske rammer og styring på 0-8-års området

MedVind har haft mærkbar indflydelse på den politiske styring og rammesætningen af 0-8-års området i Esbjerg Kommune, vurderer flere centralt placerede aktører. De oplever tydelig politisk opbakning og bevågenhed samt en grundlæggende velvilje over for MedVinds tilgang og initiativer.

MedVinds partnergruppe fremhæves som vigtig, fordi den samler indflydelsesrige aktører, herunder byrådspolitikere, og fordi gruppens engagement bidrager til at sikre MedVind-alliancen et stærkt politisk mandat.

3. Styring vendt på hovedet

Normalt styrer en kommune oppefra og ned: Politikerne laver en strategi, som så bliver til planer, der skal gennemføres ude i praksis. Det har MedVind i Østerbyen ændret på, vurderer Ulla Visbech, kulturchef i Esbjerg Kommune:

”MedVind har vendt det på hovedet og spurgt: Hvad sker der, hvis vi starter nedefra med dem, der arbejder tæt på borgerne? Det gav meget mere energi blandt medarbejderne og mange gode idéer. Derfor har vi droppet den klassiske måde at udvikle og implementere på og arbejder i stedet mere åbent og inviterer flere med ind i løsningerne,” siger kulturchefen.

KOMMUNAL FORANDRING

MedVind betyder, at der bliver lyttet til de pædagogiske medarbejdere i dagtilbud, fremhæver Ulla Visbech. Medarbejdernes inputs indgår i udviklingen af løsninger, og der har i MedVind været mod til at afprøve deres input.

For M.B.C. er det et eksempel på, at MedVind har bidraget til en kommunal, strukturel forandring:

”På den måde inspirerer og påvirker MedVind-alliancen gennem sin indflydelse i dagtilbuddene konkret ledelsesformen og kommunens strategier for implementering på 0-8-års området.”

4. Arbejdsfællesskab om Østerbyens børn

MedVind-sekretariatet har styrket netværk, samarbejde og koordinering mellem de forskellige aktører, der arbejder med 0-8-årige. Flere fortæller, at de via MedVind har fået større netværk i Østerbyen, som de bruger aktivt til tværgående samarbejder om de 0-8-årige.

Det giver tættere dialog og koordinering, større fleksibilitet og løbende aktivering af hinandens ressourcer og fagligheder.

Samarbejde mellem medarbejdere i dagtilbud og skole er blevet bedre på grund af MedVind, men rummer fortsat udviklingspotentiale. Flere aktører oplever, at skolen skal imødekomme så mange krav, at MedVind-samarbejdet har været svært at prioritere højt.

EKSEMPEL: MEDVIND FREMMER SAMARBEJDE OM SMÅBØRNSKLUB I ØSTERBYEN

Østerbyen har siden 2020 haft en småbørnsklub, hvor frivillige fra Red Barnet ugentligt i 12 uger mødes med forældre og børn fra 0 til 6 år. Småbørnsklubben drives af Red Barnet Esbjerg i samarbejde med MedVind-sekretariatet, Platformen, dagtilbud i Midt- og Østerbyen, Esbjerg Kommune og Bydelsprojektet 3i1.

Red Barnet har tilsvarende klubber i andre byer i Danmark og har den erfaring, at indstilling og fastholdelse af småbørnsfamilier til Småbørnsklubben kan være en krævende proces. Fagprofessionelle skal kende til tilbuddet og være trygge ved at indstille familierne. I Esbjerg er der et rigtig godt samarbejde om dette, fordi medarbejderne i MedVind-sekretariatet kender de lokale aktører, som er i kontakt med målgruppen.

Det vurderer Line Friberg Sanggaard, programleder i Red Barnet:

”I Esbjerg har vi oplevet, at samarbejdet med MedVind-sekretariatet og den brede kreds af lokale aktører gør, at vi kan få tingene gjort hurtigt og effektivt. Der er ikke langt fra tanke til handling“.

Medarbejdere i 3i1 og frivillige i Red Barnet oplever, at MedVind-sekretariatet og den samlede aktørkreds i alliancen har været formende for deres måde at samarbejde med hinanden om Småbørnsklubben i Østerbyen.

VLS SOM VIGTIG DEL AF MEDVIND

VLS har været en vigtig indsats i MedVind-alliancen siden 2020, og den beslutning har været vigtig i forhold til at nå den sproglig fremgang blandt de 0-8-årige og skabe systemiske forandringer til gavn for børn i Østerbyen og Esbjerg Kommune generelt.

Det vurderer M.B.C. og peger på flere vigtige systemiske forandringer, som knytter sig til VLS.

MedVind er med til hele tiden at støtte udviklingen og få spredt de gode historier.

Dorthe Bleses, professor, ph.d., TrygFondens Børneforskningscenter og Institut for Kommunikation og Kultur, AU.

MedVind gøder jorden for VLS

Som led i MedVind-samarbejdet udtrykte skolen behov for en indsats til at håndtere sprogudfordringer. Det førte til introduktion af VLS i dagtilbud og efterfølgende også i indskolingen.

VLS kører nu godt i bydelen – blandt andet, fordi MedVind har gjort det muligt at etablere og fastholde de samarbejder og partnerskaber, programmet kræver.

Det vurderer Dorthe Bleses, professor i TrygFondens Børneforskningscenter, som har udviklet VLS. Hun er den førende forsker i børns sprogudvikling i Danmark og har spillet en aktiv rolle i udviklingen af sprogforskningen, sprogvurderinger og forskning i pædagogiske indsatser i Danmark.

”Man kan se i Esbjerg, at VLS har spredt sig både i dagtilbud, i skoler og blandt forældre. Det kører godt. Det kan man se på den første status, man har lavet. Man har gennemført det med høj kvalitet i de dagtilbud, der arbejder med VLS. Og MedVind er med til at hele tiden at støtte udviklingen og få spredt de gode historier.”

SEKRETARIAT MED NØGLEROLLE

Dorthe Bleses peger på, at VLS kræver omfattende samarbejde, og at MedVind-sekretariatet som samlende og koordinerende kraft har gjort det muligt at etablere og fastholde de nødvendige samarbejder og partnerskaber.

Hun fremhæver, at MedVind-sekretariatet gang på gang har været med til at formidle formålet og fortællingen bag VLS, og at det er nødvendigt, hvis VLS skal lykkes.

Forskning viser, at VLS både ruster børn til skolen og øger deres generelle trivsel.

TVÆRGÅENDE MEDARBEJDERE

Dorthe Bleses fremhæver det også som væsentligt for arbejdet med VLS, at skole og dagtilbud har ansat tværgående medarbejdere, som bygger bro mellem dagtilbud og skole. Det har styrket børnenes trivsel og læring og skabt sammenhæng i deres hverdag og i de pædagogiske rammer.

M.B.C. påpeger i sin evaluering et fortsat potentiale i at styrke sammenhængen og samarbejdet mellem dagtilbud og skole om VLS. Skolens engagement i MedVinds vision opleves af en del aktører som begrænset.

Se faktaboks om VLS på side 7.

VLS gavner rekruttering i dagtilbud

Flere aktører oplever, at dagtilbuddene i Østerbyen i dag modtager flere ansøgninger end tidligere, blandt andet fordi VLS kommunikeres tydeligt i jobopslagene. MedVind og VLS har ændret fortællingen om Østerbyen og gjort områdets dagtilbud mere attraktive blandt potentielle medarbejdere.

5. Sekretariat er en vigtig ingrediens

MedVind-sekretariatet, Backbone, har en afgørende rolle i MedVind-alliancen. Sekretariatet koordinerer, driver og skaber mange netværk mellem aktører, der arbejder med de 0-8-årige i Østerbyen.

Sekretariatet er en vigtig samarbejds- og sparringspartner, der får ting til at ske, bringer relevante aktører sammen og åbner døre, der ellers har været lukkede. Det oplyser flere aktører.

VIGTIG CENTRAL KOORDINATION

M.B.C. beskriver det som "afgørende" for MedVind-alliancens resultater, at sekretariatet er en prioriteret ressource og et gennemgående bærende element og har været det siden starten:

"At ansvaret er placeret hos en central aktør, har været afgørende for at drive udvikling, koordinere og kommunikere på tværs af de mange aktører. Dette udtrykker samtidig en væsentlig læring om, at det kræver vedholdenhed at skabe langvarige forandringer."

6. Platformen, et mødested i bydelen

Kultur- og fællesskabshuset Platformen, hvor MedVind-sekretariatet har kontor, bliver fremhævet som et vigtigt mødested for aktørerne i Østerbyen og et vigtigt konkret fysisk udtryk for MedVind-alliancen.

Flere aktører oplever også, at børn og forældre i Østerbyen i højere grad har opdaget, at der er tilbud for dem i området. En aktør formulerer det således:

”Man har fundet ud af, at de tilbud der er ude på Platformen... De er for alle, og ikke kun for nogle særlige.”

EKSEMPEL: EID-FESTIVAL PÅ PLATFORMEN

Eid er en fest, der markerer fastens afslutning for muslimer verden over, og festen har været afholdt på lokalt initiativ i Østerbyen i en årrække. I 2025 var MedVind og Platformen medarrangør af den årlige Eid-festival med aktiviteter for børn og voksne og boder med mad fra hele verden.

Der er blandt centrale aktører bred enighed om, at Eid-festivalen gør en positiv forskel, særligt for børn i alderen 0-8 år. Flere peger på, at festivalen skaber rum for kulturel stolthed og anerkendelse - især for børn fra familier med muslimsk baggrund.

En aktør fortæller: ”Børn med muslimsk baggrund er enormt stolte over, at de har en festival og en fest, som de kan invitere deres danske venner med til.”

MedVind og Platformen har bidraget med fysiske rammer, økonomisk støtte, koordination og bragt lokal viden og data i spil og sikret stærkt samarbejde med Esbjerg Kommune.

7. Fælles retning og positivt børnesyn

MedVind har bidraget til en mere fælles problemforståelse og en oplevelse af fælles retning og formål samt en tydelig følelse af at „løfte i flok“. Det forklarer centralt placerede aktører på 0-8-års området.

”Vi har alle fundet en fælles ting at være enige om...Familiernes og børnenes,”, som en aktør udtrykker det.

Følelsen af at løfte i flok har positiv effekt på børnesynet, vurderer de fleste interviewede. De oplever en større bevidsthed om at forstå og møde 0-8-årige børn i Østerbyen med fokus på børnenes potentialer, og at forældre, pædagoger, lærere og andre voksne er med til at skabe gode rammer for børnenes udvikling.

Den fælles forståelse og et mere nuanceret og positivt børnesyn viser sig i flere af de konkrete indsatser, som dagtilbud og skole nu samarbejder om.

En aktør fortæller: ”Der er blevet lagt mere ansvar over på de voksne. Børn lærer det, som de voksne lærer dem. Det kræver en god pædagog. Man løfter sammen på tværs af Fritidsforløb, Småbørnsklub og VLS.”

Generelt oplever aktørerne, at flok-følelsen er mindre udtalt i samarbejder med skolen, men at der er sket fremskridt i sammenhængen og overgangen mellem dagtilbud og skole, og at det i høj grad skyldes de tværgående medarbejderes indsats.

8. Mere datadrevet praksis på 0-8-års området

Efterspørgslen efter og adgangen til relevant data om 0-8-årige er styrket gennem MedVind. Det er blevet mere naturligt at bruge data aktivt til at identificere og forstå problemstillinger for målgruppen 0-8-årige og som afsæt for at udvikle målrettede og lokalt tilpassede indsatser og finde samarbejdspartnere.

Samtlige interviewede centrale aktører på 0-8-årsområdet peger på, at de i dag arbejder mere dataorienteret end tidligere, og at adgangen til relevant data er styrket markant.

MedVind-sekretariatet bliver entydigt fremhævet som central drivkraft i at arbejde med data som grundlag for indsigt og handling i dagtilbud, fritid og skole.

”Det er med til at kvalificere vores tilgang og beslutninger,” siger en medarbejder i bydelsprojektet 311.

SEKRETARIAT SKAFFER DATA

Aktørerne ser MedVind-sekretariatet som en vidensressource og kompetent samarbejdspartner med stor indsigt og evner at skaffe relevante data. Eksempelvis til rekruttering af familier og småbørn til konkrete indsatser, boligstatistikker for Østerbyen og fraværsstatistikker for skolen. Det er med til at kvalificere og styrke arbejdet med målgruppen og indsatser, skriver M.B.C.

MERE DATA I DAGTILBUD

Dataarbejdet kan styrkes yderligere, eksempelvis på dagtilbudsområdet, hvor MedVind-sekretariatet har arbejdet målrettet med at øge bevidstheden om vigtigheden af god og systematisk registreringspraksis, eksempelvis til evaluering af børnenes trivsel og sprogudvikling.

Der er datamæssige huller, og det vil fremadrettet være vigtigt at arbejde videre med at kvalificere både indsamling, anvendelse og formidling af data, anbefaler M.B.C.

EKSEMPEL: DATA FØRTE TIL MOTORIKINDSATS

Esbjerg Kommune har etableret Spektrum Parken blandt andet på baggrund af data, der viste, at mange børn i Østerbyen havde motoriske udfordringer. Parken er nu et aktivt mødested hvor børn og voksne mødes omkring leg, bevægelse og fællesskab tæt på skolen i Østerbyen, som dagligt bruger parken til undervisning og i frikvarterer.

Lauritzen Fonden ser det som et godt eksempel på god datadrevet praksis, forklarer underdirektør i fonden, Kathrine Geisler Madsen:

”Vi skal ikke flytte et problem, vi skal løse det. Det forpligter på en helt særlig måde. Gå i halen af data og følg det. Når data peger på, at der er en udfordring på børn- og ungeområdet, så skal vi forfølge løsninger på udfordringen sammen.”

9. Bedre inddragelse af børn og især forældre

MedVind har skabt større opmærksomhed omkring vigtigheden af at inddrage målgruppen - de 0-8-årige og deres familier. Det vurderer mange af de centrale aktører. Flere giver udtryk for, at de er begyndt at tænke inddragelse mere ind i deres arbejde med både børn og forældre. Især i dagtilbud er der eksempler på god inddragelse af især forældre, og også af deres børn, selvom erfaringen er, at det ikke er let at inddrage så små børn på relevante måder.

DEJLIG SAMTALE MED FORÆLDRE

Dagtilbud lykkes godt med at inddrage forældre via samtaler i hverdagen og fælles kommunikation, og det har været med til at styrke børnenes trivsel og at øge forældrenes oplevelse af ejerskab og medansvar.

Det vurderer Ulla Visbech, kulturchef i Esbjerg Kommune:

”I dagtilbuddene opstår der en dejlig, normal praksissamtale med forældrene, som så kan vokse til en anden samtale om trivsel. Det bliver noget dejligt fælles tredje, at man kan snakke om børnene. Man siger ikke til forældrene, at de er forkerte. Man snakker snarere om, hvordan vi sammen kan sikre, at børnene får mad og gummi-støvler med i børnehaven, hvilket kan bidrage positivt til den generelle trivsel for barnet.”

Lauritzen Fonden

En erhvervsdrivende fond, der yder støtte til almennyttige aktiviteter – særligt rettet mod børn og unge i udsatte positioner.

M.B.C.

MedVinds faste evalueringspartner – et analysefirma, der leverer data og indsigter til beslutningstagere i det offentlige, private og civilsamfund.

MedVind i Østerbyen

MedVind i Østerbyen er en tværsektoriel alliance mellem kommune, civilsamfund og erhvervsliv med en fælles vision om, at alle børn og unge i Østerbyen skal finde vej gennem uddannelse og ind i beskæftigelse.

LauritzenFonden⁺

M.B.C.

MedVind^o
i østerbyen